

LEERBOEK ACCOUNTANTSCONTROLE

BIJZONDERE ONDERZOEKEN

DEEL 3A

Hoofdstuk 7 Bijzondere onderzoeken

Sub-hoofdstuk 7.1 Bijzondere onderzoeken in het algemeen

7.1.1 Indelingen en algemene kenmerken

bijzondere onderzoeken = door accountants te verrichten onderzoeken die niet kunnen worden gerekend tot de algemene controle

Een hoofdindeling van bijzondere onderzoeken is in die met en die zonder controletechnische aspecten.

Binnen de categorie bijzondere onderzoeken met controletechnische aspecten kunnen worden onderscheiden:

- die welke leiden tot een schriftelijke mededeling omtrent de getrouwheid van een verantwoording ('verklaring');
- die welke niet tot zo'n verklaring leiden.

Het onderscheid is in de eerste plaats van betekenis voor de rapportering omtrent de uitkomst van het onderzoek, als gevolg van de voorschriften waaraan verklaringen in de zin van de GBR moeten voldoen.

Indelingen van bijzondere onderzoeken:

1. kwantitatieve onderzoeken vs. kwalitatieve onderzoeken;
2. retrospectieve onderzoeken vs. prospectieve onderzoeken.

Ex ante vs. ex post

= onderscheid naar de periode waarover informatie wordt verstrekt

ex ante = verwachting

ex post = feiten/uitkomst

Prospectief vs. retrospectief

= onderscheid naar de richting waarin men kijkt bij het beschouwen van de gegevens

retrospectief = naar het verleden wijzen (met als doel iemands handelen te beoordelen)

prospectief = naar het heden wijzen (met als doel daarop verwachtingen en beslissingen te baseren)

Kwantitatieve onderzoeken; inleiding

Kwantitatieve onderzoeken; uitwerking

Voor andere dan beoordelingsopdrachten dient de accountant, na de analyse van de uit de doelstelling voortvloeiende informatiebehoefte, vast te stellen welke financiële overzichten en andere gegevens hij bij het onderzoek zal betrekken.

Bij de uitvoering van het bijzondere onderzoek dient rekening te worden gehouden met bestaande belangentegenstellingen.

Afhankelijk van de aard van het bijzondere onderzoek kan de (initiële) cijferbeoordeling een of meer van de volgende functies vervullen:

- opsporen van bijzondere factoren in de ontwikkeling van de relevante gegevens;
- signaleren van elementen die nader gedetailleerd dienen te worden onderzocht;
- verkrijgen van een indruk over de betrouwbaarheid van de gegevens;
- nader overleg met de opdrachtgever t.a.v. mogelijke uitbreiding van het onderzoek, dan wel beperking ervan.

Retrospectieve kwantitatieve onderzoeken

De nadruk ligt hierbij op de getrouwheid van ex post gegevens.

Alvorens de opdracht te aanvaarden, gaat de accountant na welk doel degene voor wie de informatie bestemd is, voor ogen staat.

Vervolgens gaat hij na of het door de informatieverkrijger gestelde doel bereikbaar is en of dit in principe met de beschikbare controletechniek bereikbaar is.

Na aanvaarding van de opdracht stelt de accountant een eerste opzet voor een controleplan op, bestaande uit:

- een initiële cijferbeoordeling;
- tussentijdse cijferbeoordelingen;
- een vastlegging van welke gegevens dienen te worden opgeleverd;
- een vastlegging van welke administratieve bescheiden en overzichten de basis vormen voor de op te leveren gegevens;
- een vastlegging van de controlemiddelen;
- detailcontroles;
- een afsluitende cijferbeoordeling.

Prospectieve kwantitatieve onderzoeken

Deze bijzondere onderzoeken leiden **niet** tot een oordeel omtrent de te gebruiken ex post gegevens, doch uitsluitend tot een oordeel omtrent de bruikbaarheid ervan voor de op de informatie te baseren verwachtingen.

Het doel van de gegevensverstrekking dient hier zo duidelijk mogelijk te worden vastgelegd. Ook de mate van bemoeienis van de accountant met de prospectieve gegevensopstelling dient vóór de aanvaarding duidelijk vast te staan.

De eerste opzet van het controleplan zal meestal nog globaler zijn dan bij retrospectieve onderzoeken. Het primaire aandachtspunt voor de accountant is bij deze onderzoeken het vaststellen van de gegevens die voor de doelstelling nodig zijn. Voor zover dat ex post gegevens zijn, dient te worden vastgesteld of deze voor het gestelde doel voldoende betrouwbaar en nauwkeurig zijn. Voor zover het ex ante gegevens betreft, dient door de accountant te worden nagegaan of de bronnen die de toe te passen verwachtingen leveren, daarvoor geschikt en voldoende betrouwbaar zijn en of de gegevens onderling en met de ex post gegevens consistent zijn.

Voor prospectieve kwantitatieve onderzoeken komt alleen uitgebreide rapportering in aanmerking.

Kwalitatieve onderzoeken

De behandeling in dit boek is beperkt tot beoordeling van jaarrekeningen en een aantal onderzoeken tot vorming van een oordeel over de kwaliteit van bepaalde systemen of van een of meer aspecten daarvan.

De oordeelvorming over kwaliteit vereist, naast waarneming van het bestaande, het kennen van de waarden waaraan dit bestaande kan worden getoetst.

De werkwijze voor kwalitatieve onderzoeken hangt geheel af van de aard en het onderwerp van het onderzoek.

Adviesopdrachten

Sub-hoofdstuk 7.2 Retrospectieve kwantitatieve onderzoeken

7.2.1 Zelfstandig balansonderzoek

Inleiding

zelfstandig balansonderzoek

= het door een accountant uit te voeren onderzoek naar de getrouwheid van (alleen) de balans met de toelichting

Het zelfstandig balansonderzoek is de enige reglementair toegelaten vorm van onderzoek naar de getrouwheid van een deel van een jaarrekening, **mits het eenmalig geschiedt**. Het kan slechts op zijn plaats zijn:

- a. bij aanvang van het fungeren in een opdracht tot algemene controle of
- b. in het kader van een bijzonder onderzoek.

Het gaat in beide gevallen niet om een accountantsoordeel over de getrouwheid van een verantwoording, doch (in geval a) om specifieke controletechnische behoeften of (in geval b) om specifieke informatiebehoeften.

Oorzaken van controletechnische beperking van een zelfstandig balansonderzoek:

- er bestaat geen zekerheid over de volledigheid van de activa en passiva, omdat de voorgaande balans niet aan controle onderworpen is geweest;
- omdat resultaatposten buiten de controle worden gehouden, kan geen zekerheid worden verkregen over de juistheid en volledigheid van de posten in de te controleren balans;

- het onderzoek kan pas worden aangevangen nadat het boekjaar verstreken is (een onderzoek van opzet en werking van de interne organisatie kan niet verricht worden).

Zelfstandig balansonderzoek als uitgangspunt voor de algemene controle

Alle elementen van de balans dienen zowel positief als negatief gecontroleerd te worden. Het primair toe te passen controlemiddel is cijferbeoordeling. De accountant concludeert uit de cijferbeoordeling:

- welke posten van de balans een opvallende verhouding vertonen t.o.v. andere balansposten en stroomgegevens;

- welke ingrijpende veranderingen zich de voorgaande jaren in de balansverhoudingen hebben voorgedaan.

Over het laatste aan de balansdatum voorgaande jaar past de accountant verbandscontroles toe.

De positieve controle op de activa houdt in een vaststelling van hun bestaan en van een juiste toepassing van een aanvaardbare waarderingsgrondslag.

De negatieve controle op de activa wordt gebaseerd op de cijferbeoordeling en de verbandscontroles, met de daaraan inherente onzekerheden.

De positieve controle op de schulden en overige verplichtingen gaat eveneens uit van de cijferbeoordeling en de verbandscontroles.

Ook de negatieve controle op de schulden en overige verplichtingen is gebaseerd op de cijferbeoordeling en de verbandscontroles. De onzekerheden maken het noodzakelijk de in al. 3.2.921 e.v. vermelde controlemiddelen toe te passen.

Zelfstandig balansonderzoek in het kader van een bijzonder onderzoek

In hoofdzaak zijn er 2 doelstellingen van een zelfstandig balansonderzoek:

- het verkrijgen van een oordeel of het in de balans verantwoorde eigen vermogen tenminste aanwezig is;

- het verkrijgen van een oordeel of het in de balans verantwoorde eigen vermogen overeenkomt met de werkelijke of maximale positie.

Rapportering in het kader van de algemene controle

Er dient te worden vermeden dat de indruk ontstaat dat de jaarrekening als geheel door de verklaring wordt gedekt.

Rapportering in het kader van een bijzonder onderzoek

De wijze van rapportering over het zelfstandig balansonderzoek is geheel afhankelijk van de aard en de doelstelling van het bijzondere onderzoek.

7.2.2 Verzekerd belang bedrijfsschadeverzekering

Inleiding

Bedrijfsschadeverzekering heeft ten doel de verzekerde huishouding in geval van een calamiteit financieel in dezelfde positie te brengen als zij zou zijn gekomen zonder de calamiteit. Zij dekt de indirecte schade (d.w.z. andere dan die aan goederen) indien de normale bedrijfsuitoefening is gestoord.

De indirecte schade bestaat uit het wegvallen van baten minus lasten als gevolg van de bedrijfsstoornis. De premie die verschuldigd is, is afhankelijk van het verzekerde belang, dat is het maximale bedrag waarover de verzekeraar risico loopt.

Verzekerd belang en uitkeringstermijn

verzekerd belang =

vermindering van de brutowinst a.g.v. vermindering in productie of omzet

of

som van doorgaande kosten en tengevolge van de gebeurtenis gederfde nettowinst voor belasting.

Accountantsbemoeyenis

De accountant beoordeelt de toereikendheid van de dekking die de polis geeft v.w.b. de risico's, het belang en de uitkeringstermijn.

Controle van het verzekerde belang

Uitgegaan wordt van de omschrijvingswijze o.b.v. de doorgaande kosten en nettowinst.

De richting van de controle is zowel positief als negatief.

Per lastencategorie van de winst- en verliesrekening dient door de accountant te worden nagegaan of deze kostencategorie al dan niet in het geval van een calamiteit doorgaat.

Ten aanzien van de nettowinst zijn van belang:

- a. de in de nettowinst begrepen incidentele baten en lasten;
- b. de in de nettowinst begrepen netto baten uit zelfstandige vruchtdragers;
- c. seizoensinvloeden.

Rapportering

De accountantsverklaring houdt in dat de opgave van het verzekerd belang over het genoemde jaar, conform de bepalingen van de polis, juist is.

7.2.3 Materiële schade

Inleiding

7.2.3 Materiële schade

Inleiding

Een brandschade-onderzoek zal alleen aan een accountant worden opgedragen indien aan de administratie van de schade-lijdende huishouding gegevens moeten worden ontleend die wezenlijk zijn voor de bepaling van de omvang, waarbij de deskundigheid van de accountant op het gebied van de administratieve controle van betekenis is voor een betrouwbare schadebepaling.

De situaties die zich hierbij voordoen zijn:

- indien een voorraad goederen geheel verloren is gegaan en de administratie moet uitwijzen waaruit de voorraad ten tijde van de brand bestond;
- indien voor de bepaling van de waarde van de verlorengegangene of beschadigde goederen gegevens aan de administratie moeten worden ontleend.

Uitgangspunt voor het brandschade-onderzoek

Het primaire uitgangspunt voor de schadebepaling is te vinden in de polisvoorwaarden.

Karakter van de verzekering; enkele specifieke punten

In principe dekt de verzekering de waardevermindering van materiële activa tengevolge van een calamiteit. Welke waarde van toepassing is en welke soorten van calamiteiten zijn gedekt, wordt bepaald door de polisvoorwaarden.

Aanpak van het onderzoek door de accountant

De accountant ziet er op toe dat de administratieve gegevens in veiligheid worden gesteld.

De accountant controleert de per het moment van de brand opgestelde balans en resultatenrekening op soortgelijke wijze als bij de jaarrekeningcontrole geschiedt. De betrouwbaarheid van de voorraadadministratie dient afgeleid te worden uit de uitkomsten van voorgaande inventarisaties en verbandscontroles. Cijferbeoordeling dient te worden toegepast om vast te stellen of er aanwijzingen zijn dat de hoeveelheid of de waarde daarvan kan zijn geflatteerd.

Indien de inschakeling van de accountant mede ten doel heeft de kwantiteiten van vóór de brand aanwezige activa te bepalen, dient de accountant zijn controle voor te zetten over de periode ná de brand. Uitgangspunt daarbij is de inventarisatie van de activa die ná de brand nog aanwezig zijn. De aanvaardbaarheid van de uitgangsvoorraad dient mede beoordeeld te worden op grond van cijferbeoordeling en detailcontroles van de goederenbeweging in de periode ná de brand.

Rapportering

7.2.4 Overheidssteun

Inleiding

Indien een subsidie wordt aangevraagd, dient te worden nagegaan welke aanpassingen van de administratieve organisatie nodig zijn om te zijner tijd de vereiste opstellingen te kunnen opleveren en deze controleerbaar te maken.

Accountantsbemoeyenis; algemeen

Subsidie-afrekeningen zijn aanmerkelijk eenvoudiger van structuur dan jaarrekeningen. De subsidievoorwaarden stellen min of meer exacte eisen waaraan de te vergoeden bedragen moeten voldoen, waarbij de keuze van waarderingsgrondslagen en schattingen een ondergeschikte rol spelen. Daar staat tegenover dat de tolerantie aanzienlijk geringer is. Dit, en het vaak incidentele karakter voor de onderneming, leidt tot de noodzaak van meer detailcontroles.

Accountantscontrole; werkwijze

De accountant dient:

- zich een goed beeld te vormen van het project;
- de subsidieregeling te bestuderen;
- na te gaan of de administratieve organisatie is voorbereid.

Het werkprogramma voor de controle van de afrekening omvat cijferbeoordeling, verbandlegging met de administratie als geheel en detailcontroles.

Rapportering

7.2.5 Kartels

Inleiding

Van een kartel is sprake indien twee of meer ondernemingen een samenwerkingsverband aangaan met als doel de concurrentieverhoudingen op enigerlei wijze te regelen.

De accountantsbemoeyenis met kartels kan een advies- of een controlekarakter hebben. De verdere bespreking is gericht op de specifieke controletaken die een accountant ten behoeve van een kartel kan verrichten. Deze omvatten:

- a. controle op de naleving van de kartelvoorwaarden door de deelnemers;
- b. controle van de gegevens over de referentieperiode.

Naleving van de voorwaarden van een quoteringskartel; algemeen

Het doel van de controle is vast te stellen dat de opgaven van de deelnemers de realiteit juist weergeven. Omdat het belang van de deelnemers ligt bij een te lage opgave, zal de controle voornamelijk negatief gericht zijn.

Per deelnemer dient een controleplan te worden opgesteld, dat de volgende stappen bevat:

- a. initiële cijferbeoordeling van de ingediende opgaven;
- b. kennisneming van de aard van de bedrijvigheid van de deelnemer;
- c. aansluiting van de opgave aan de administratie en de jaarrekening;
- d. beoordeling van de interne (incl. de administratieve) organisatie;

e. cijferbeoordeling op de verhouding tussen wel- en niet-opgaveplichtige produkten en tussen omzetten van wel- en niet-gequoteerde gebieden en afnemerscategorieën;

f. verbandscontroles ;

g. detailcontroles op omzetcomponenten die buiten de opgaveverplichting vallen;

h. bespreking met de huisaccountant;

i. bespreking met interne functionarissen;

j. rapportering aan de kartelorganisatie.

Naleving van de voorwaarden van een quoteringskartel; bijzonderheden

De beoordeling van de interne organisatie is er op gericht specifieke risico's ten aanzien van een mogelijke ontduiking van de kartelbepalingen te onderkennen. Op zichzelf kan deze beoordeling slechts beperkte waarde hebben.

Naleving van de voorwaarden van een prijzenkartel; algemeen

Het doel van de controle is vast te stellen of de deelnemers zich aan de prijsregels hebben gehouden.

Per deelnemer dient een controleplan te worden opgesteld, dat de volgende stappen bevat:

a. kennisneming van de aard van de bedrijvigheid van de deelnemer;

b. kennisneming van de interne (incl. de administratieve) organisatie;

c. cijferbeoordeling van de uit de administratie opgestelde gedetailleerde overzichten;

d. verbandscontroles ;

e. detailcontroles;

f. bespreking met de huisaccountant;

g. bespreking met interne functionarissen;

h. rapportering aan de kartelorganisatie.

Naleving van de voorwaarden van een prijzenkartel; bijzonderheden

De kennisneming van de interne en administratieve organisatie heeft in het bijzonder betrekking op de wijze waarop verkopen worden behandeld en de betekenis van grootboekrekeningen waarop niet-omzetgegevens (kosten en overige baten) worden geboekt.

Referentieperiode

Bij quoteringskartels worden de toe te wijzen quota gewoonlijk gebaseerd op de hoeveelheden of geldbedragen per deelnemer over een aan de overeenkomst voorafgaande periode (de referentieperiode). De controle op de hoeveelheden en geldbedragen is voornamelijk positief gericht.

Rapportering

7.2.6 Oplagen

Inleiding

Opgave van de verspreide oplage

Er zijn drie soorten oplagen te onderscheiden:

1. betaalde oplage;
2. verspreide oplage;
3. gedrukte oplage.

Opdrachten tot controle van geheel ongespecificeerde opgaven van het aantal gedrukte exemplaren zijn niet aanvaardbaar.

Betaalde oplage; accountantsbemoeyenis

Het bijzondere onderzoek is gericht op de vaststelling dat de opgave door de uitgever van de betaalde oplage correct is. Belangrijkste grondslag van deze vaststelling is de opbrengst uit hoofde van abonnementen en losse verkoop.

Gezien de doelstelling gaat het bij de oplaagcontrole vooral om de positieve richting.

In het kader van de oplaagcontrole dient de accountant bijzondere aandacht te besteden aan de interne controle gericht op de betrouwbaarheid van de detaillering van de opbrengst naar verschillende edities en wijzen van verspreiding.

De accountant stelt vast dat de som van de betaalde oplage, de verantwoorde gratis exemplaren en de onverkochte exemplaren overeenstemt met de gedrukte oplage. De controle van de gedrukte oplage vormt een onderdeel van de inkoop-, dan wel productiecontrole in het kader van de controle van de jaarrekening.

Voorts stelt de accountant vast dat de aantallen bij abonnementen en in de losse verkoop verkochte exemplaren overeenstemmen met de als opbrengsten verantwoorde bedragen uit elk van beide hoofden.

De accountant past voorts verbandscontrole toe met de aantallen vlg. de verzenddocumenten, met afrekeningen van wederverkopers en de bewijsnummers.

De accountant stelt voorts vast of de aantallen niet verzonden exemplaren in een aanvaardbare verhouding staan tot de totale oplage. De resterende voorraad kan hij inventariseren.

Cijferbeoordeling wordt toegepast op de gedetailleerde opgave voor alle in de periode verschenen nummers.

Onbetaald verspreide oplage; accountantsbemoeyenis

Aangezien verband met de opbrengstverantwoording ontbreekt, zijn de mogelijkheden van accountantscontrole beperkt tot het vaststellen van de gedrukte oplage en het constateren dat de interne organisatie zodanig is dat de kans op minder verspreiding dan in de opgave is vermeld, gering is.

Voor wat de huis-aan-huisbladen betreft dient de organisatie te voorzien in:

- strikte regels voor de bezorging;
- maatregelen ter controle dat de bezorgers in het algemeen inderdaad huis aan huis bezorgen (klachtenafhandeling, waarneming, enquêteurs);

Voor wat gerichte verspreiding betreft dient de organisatie te voorzien in:

- regels voor vaststelling wie voor gratis toezending in aanmerking komt;
- alleen mensen die daarvoor in aanmerking komen, opgenomen worden in het verzendbestand.

De accountant beoordeelt in de eerste plaats of de categorie in aanmerking komende zodanig is afgebakend dat zij in de oplage-opgave ondubbelzinnig kan worden omschreven. Voorts onderzoekt en beoordeelt de accountant de opzet van de interne organisatie en stelt door partiële waarneming vast dat bij de uitvoering de regels in acht zijn genomen.

Oplaagcontrole; rapportering

De oplaagcontrole dient uit te monden in een oplaagverklaring.

Verklaringen van terpostbezorging; accountantsbemoeyenis

De verklaring van terpostbezorging wordt, in opdracht van de afzender van het periodiek, door de accountant afgelegd ten behoeve van PTT-Post, ter bepaling van het port dat door de uitgeverij verschuldigd is. Zij houdt in dat over een genoemde periode niet meer dan een genoemd aantal exemplaren van het periodiek ter post zijn bezorgd.

Het gaat hier om een negatief gerichte controle op de ter verzending aangeboden aantallen. Deze negatieve controle kan worden gescheiden in: negatieve controle op de aantallen gedrukte exemplaren en positieve controle op de aantallen die niet zijn verzonden.

Het door de uitgeverij op te stellen kwantitatieve overzicht wordt door de accountant aan cijferbeoordeling onderworpen.

De accountant controleert de exemplaren die op een andere wijze dan per post zijn verzonden, aan de hand van afrekeningen van verzendhuizen en zelfstandige bezorgersorganisaties en gegevens van de interne bezorgersorganisatie.

De accountantscontrole wordt afgerond door verbandlegging met de financiële administratie wat betreft: drukkosten, kosten van verzendhuizen, kosten van normale frankering etc.

Verklaringen van terpostbezorging; rapportering

7.2.7 Wettelijke taak bij inbreng in natura en bij juridische fusie

Algemeen

Het Nederlands vennootschapsrecht bevat een aantal bepalingen t.a.v. de instandhouding van het vermogen na de oprichting. In sommige van de voorschriften is een specifieke taak voor de accountant voorzien. Deze hebben betrekking op:

- inbreng in natura, alsmede transacties met aandeelhouders of oprichters korte tijd na de oprichting;
- juridische fusie.

Inbreng in natura; inleiding

De bepalingen omtrent inbreng in natura hebben betrekking op:

- inbreng bij de oprichting van de vennootschap;
- inbreng bij de uitgifte van aandelen door een bestaande vennootschap;
- verkrijging door de vennootschap van goederen die toebehoren aan een oprichter of aandeelhouder, binnen twee jaar na de oprichting van de vennootschap.

De oprichters of aandeelhouders dienen een beschrijving te maken van hetgeen wordt ingebracht, met vermelding van de daaraan toegekende waarde en de toegepaste waarderingmethoden.

In alle gevallen waarin een beschrijving wordt opgemaakt, moet een register-accountant een verklaring afleggen, inhoudende dat hetgeen wordt ingebracht ten minste belooft het bedrag dat op de aandelen moet worden gestort, resp. dat de waarde van de te verkrijgen goederen overeenkomt met ten minste de tegenprestatie.

Inbreng in natura; taak van de accountant

Het onderzoek van de accountant is er op gericht vast te stellen dat de te verkrijgen activa niet minder waard zijn dan hetgeen op de aandelen moet worden gestort, resp. dan hetgeen door de vennootschap als tegenprestatie verschuldigd is.

De richting van de controle voor de activa is positief en voor de verplichtingen negatief.

Inbreng in natura; werkwijze accountantscontrole

Uitgangspunt voor de accountant is de beschrijving die is opgemaakt. De juistheid van hetgeen daarin is vermeld betreft enerzijds de overeenstemming ervan met de aan de inbreng ten grondslag liggende overeenkomst (akte van oprichting, de inbrengakte en de koopovereenkomst), anderzijds de aanvaardbaarheid van de toegepaste waarderingsmethoden, alsmede het overigens voldoen aan de wettelijke bepalingen.

De door de accountant af te leggen verklaring houdt niet in dat de in de beschrijving vermelde activa ook feitelijk zijn ingebracht. De accountant zal, zo mogelijk, het bestaan, de eigendom en de beschikkingsmacht nagaan.

Ten aanzien van de waardering dient de accountant te beoordelen of de door de partijen gestelde waarderingsmethoden in het specifieke geval aanvaardbaar zijn en te controleren dat inderdaad die methoden zijn toegepast.

Inbreng in natura; rapportering

Juridische fusie; inleiding

Een juridische fusie is de rechtshandeling van twee of meer rechtspersonen waarbij een van deze het vermogen van de andere onder algemene titel verkrijgt of waarbij een nieuwe rechtspersoon die bij deze rechtshandeling door hen samen wordt opgericht, hun vermogen onder algemene titel verkrijgt. Kenmerkend voor deze fusie is de 'verkrijging onder algemene titel'.

Juridische fusie; accountantsbemoeienis

Het onderzoek dat de accountant moet instellen, dient te leiden tot de volgende oordelen van de accountant:

- a. of de voorgestelde ruilverhouding redelijk is;
- b. dat het eigen vermogen van elke verdwijnende vennootschap ten minste overeenkomt met de nominale waarde van de door hun aandeelhouders te verkrijgen

aandelen vermeerderd met betalingen waarop zij krachtens de ruilverhouding recht hebben.

De accountant dient tevens een verslag op te stellen waarin hij zijn oordeel geeft over de volgende, in de toelichting van het bestuur gedane mededelingen:

- a. de methode volgens welke de ruilverhouding is vastgesteld;
- b. of de methode in het gegeven geval passen;
- c. tot welke waardering elk van de methoden leidt;
- d. indien meer methoden zijn toegepast: of de verhouding waarin zij hebben meegewogen aanvaardbaar is;
- e. de bijzondere moeilijkheden die ondervonden zijn bij de waardering en de bepaling van de ruilverhouding.

Uit een en ander valt af te leiden dat binnen de accountantstaak twee groepen zijn te onderscheiden:

- oordeelvorming mede o.b.v. cijfermatige gegevens;
- oordeelvorming sec over redelijkheid en aanvaardbaarheid.

7.2.8 Beheersverantwoording curatoren en bewindvoerders

Faillissement; inleiding

De doelstelling van het beheer en de vereffening door de curator en van het toezicht door de rechter-commissaris is het veilig stellen en behartigen van de belangen van de schuldeisers.

Faillissement; accountantsbemoeyenis

De controlefunctie heeft betrekking op het beheer en de vereffening door de curator. Zijn kan worden ingesteld door de met het toezicht belaste rechter-commissaris.

De adviesfunctie kan betrekking hebben op alle gebieden van accountantsdeskundigheid.

Accountantscontrole op het beheer door de curator in een faillissement

De curator dient van zijn beheer rekening en verantwoording af te leggen aan de rechter-commissaris binnen een maand nadat het faillissement is beëindigd. De accountantscontrole is er op gericht de getrouwheid van die rekening en verantwoording vast te stellen. De rekening en verantwoording heeft het karakter van een overzicht van ontvangsten en uitgaven.

Het onderzoek naar de getrouwheid van de rekening en verantwoording omvat de aspecten:

- betrouwbaarheid, incl. duidelijkheid van de weergave;
- toereikendheid;
- de overeenstemming met de wettelijke regels, in het bijzonder die van de FW.

Voor de ontvangsten ligt de nadruk op de negatieve controle. De accountant dient hiertoe de volledigheid van de boedelbeschrijving vast te stellen m.b.v. de tot aan het faillissement gevoerde administratie. Voorts dient de accountant vast te stellen dat bij het te gelde maken van de activa alle regels van de FW in acht zijn genomen en dat de opbrengst van de activa redelijk zijn in verhouding tot de vastgestelde waarde.

Ten aanzien van de uitgaven ligt de nadruk op de positieve controle. De accountant stelt daarbij vast dat de bedragen terecht aan de juiste rechthebbenden zijn betaald. Wat de uitgaven voor boedelkosten betreft, dient de accountant ook zelf de redelijkheid van de hoogte ervan te beoordelen.

Het onderzoek naar de toereikendheid van de door de curator af te leggen rekening en verantwoording richt zich op de behoefte van de rechter-commissaris als toezichthouder en van het publiek.

Surséance van betaling; inleiding

Surséance van betaling komt in aanmerking indien de verwachting bestaat dat de schuldenaar na verloop van tijd zijn schuldeisers zal kunnen bevredigen. Anders dan bij faillissement blijft het beheer mede bij de schuldenaar. De schuldenaar kan niet worden genoodzaakt zijn bestaande concurrente schuldeisers te betalen. Voor zover betaling plaatsvindt, dient deze in evenredigheid van de schulden te geschieden.

Surcéance van betaling; accountantsbemoeyenis

De functie van een reeds fungerende, met de algemene controle belaste externe accountant wordt door de surséance niet opgeheven.

Het bestaande controleplan zal door de accountant worden voortgezet. Er aan toe dient te worden gevoegd het onderzoek naar de bevoegdheid van degenen die zijn opgetreden, in het bijzonder of bewindvoerders hebben meegewerkt, dan wel de vereiste machtiging hebben verleend.

Accountantscontrole op de staat van baten en schulden

De rechtbank kan bij het voorlopig verlenen van de surséance een accountant de opdracht geven een onderzoek naar de staat van de boedel in te stellen en een beredeneerd verslag van zijn bevindingen uit te brengen.

Rapportering

7.2.9 Fraude-onderzoek

Inleiding

Doel van het fraude-onderzoek is de vaststelling van de omvang van een ontdekte of vermoede fraude.

fraude = de onrechtmatige onttrekking van waarden aan een huishouding met behulp van manipulatie van gegevens

Het belang van het vaststellen van de fraude-omvang kan zijn:

- het bepalen van de verhaalsmogelijkheid die de benadeelde huishouding heeft, hetzij op de fraudeur(s), hetzij op een verzekeraar;
- voorkomen dat later ontdekte tekorten gemakkelijk worden toegeschreven aan de 'oude' fraude.

Aard van de fraude

- a. het fingeren of te vroeg verantwoorden van uitgaven;
- b. het verzwijgen of te laat verantwoorden van ontvangsten;
- c. het gebruik van onware omschrijvingen en classificaties van bestedingen, uitgaven, inkomsten of ontvangsten.

Het controleplan

Voor zover het gaat om het onttrekken van waarden aan de gecontroleerde huishouding zelf, wordt daarbij rekening gehouden met het belang van de fraudeur door positieve controle op bestedingen en uitgaven, en negatieve controle op inkomsten en ontvangsten.

De aandacht van de accountant wordt primair gericht op de details van de organisatie aangaande de afdeling of de soort van transacties waaromtrent fraude is ontdekt of wordt vermoed.

Voor het fraude-onderzoek dienen detailcontroles en inventarisaties te worden gepland in een aanzienlijk grotere omvang dan bij de algemene controle nodig is. In plaats van steekproeven zullen integrale waarnemingen noodzakelijk zijn.

De uitvoering van het onderzoek

Bij de uitvoering van de detailcontroles dient de accountant in het bijzonder bedacht te zijn op:

- computerprogramma's;
- toegangscode's;
- vormverschillen en herhaald gebruik van oude documenten;
- (tussen)totalen;
- hiaten in de nummervolgorde;
- ongebruikelijke aantekeningen.

Rapportering

Sub-hoofdstuk 7.3 Prospectieve kwantitatieve onderzoeken

7.3.1 Prognoses, waaronder begrotingen

Inleiding

Onder prognoses worden verstaan gegevensopstellingen die betrekking hebben op verwachte toekomstige ontwikkelingen. De betreffende gegevens worden aangeduid als ex ante gegevens.

Accountantsbemoeyenis

Het onderwerp van deze paragraaf betreft de situatie waarin belanghebbenden een deskundig en onafhankelijk oordeel verlangen omtrent de aanvaardbaarheid van een prognose. Met aanvaardbaarheid wordt hier bedoeld de zorgvuldigheid van opstellen en de toereikendheid voor het doel waarvoor zij is opgesteld.

Het accountantsoordeel omtrent de zorgvuldigheid waarmee de prognose is opgesteld omvat:

- de toegepaste systematiek;
- de keuze en de plausibiliteit van de veronderstellingen;
- de verdere uitwerking.

Initiële cijferbeoordeling

De initiële cijferbeoordeling wordt toegepast op de prognose inclusief de toelichting.

Beoordeling van de systematiek

De systematiek omvat de interne organisatie met behulp waarvan de prognose tot stand wordt gebracht, de toegepaste projectiemethoden en gevoeligheidsanalyse, de maatregelen tot confrontatie van de ex ante gegevens met de latere ex post gegevens over dezelfde periode.

Beoordeling van de veronderstellingen

De accountant dient te beoordelen of de relevante interne en externe kernfactoren bij de prognose in aanmerking zijn genomen en dat deze onderling consistent zijn toegepast.

Voorts dient te worden beoordeeld of de ten aanzien van de relevante kernfactoren aangenomen verwachtingen realistisch kunnen worden geacht.

De inmiddels opgetreden feitelijke ontwikkelingen dienen door de accountant tevens in zijn beoordeling te worden betrokken.

Beoordeling van de toereikendheid

De toereikendheid dient te worden beoordeeld vanuit het standpunt van degenen voor wie de prognose is opgesteld.

De toelichting dient onder meer het volgende te vermelden:

- het feit dat de prognose is opgesteld o.b.v. verwachtingen;
- de gehanteerde veronderstellingen t.a.v. kernfactoren;
- de gevoeligheid van de einduitkomst;
- de gebruikte waarderingsgrondslagen.

Controle van de uitwerking

De controle heeft ten doel vast te stellen dat de - reeds aan het accountantsoordeel onderworpen - systematiek heeft geleid tot:

- onderlinge consistente
- op geautoriseerde gegevens gebaseerde
- op aanvaardbare veronderstellingen stoelende

- rekenkundig juiste

prognose-uitkomsten.

Het onderzoek naar de consistentie geschiedt m.b.v. verbandscontroles en cijferbeoordeling.

Rapportering

7.3.2 Emissieprospectus

Inleiding

Het Fondsenreglement bevat de bepaling dat het prospectus een accountantsverklaring moet bevatten betreffende de in de prospectus opgenomen jaarrekening.

Deskundigheid en positie van de accountant

De accountant dient op de hoogte te zijn van de eisen die volgens de verschillende regelgevingen aan het prospectus worden gesteld.

Ook los van de regelgeving rust op de accountant de plicht om na te gaan of de in het prospectus opgenomen gegevens toereikend zijn.

Taak van de accountant

De accountantsverklaring heeft in alle gevallen op de laatst vastgestelde jaarrekening die in de prospectus is opgenomen. Extra aandacht is nodig voor omstandigheden die zich na balansdatum hebben voorgedaan.

Soms zal aan de accountant gevraagd worden een verklaring te geven bij tussentijdse overzichten. Deze controle zal uitgevoerd worden conform de jaarrekeningcontrole. Echter deze controle zal:

- een grotere tolerantie vertonen;
- minder balanswerkzaamheden inhouden;
- minder gedetailleerd zijn.

Verder controleert de accountant:

- in de prospectus vermelde beslissingen en externe ontwikkelingen;
- in de prospectus vermelde ex ante gegevens;
- de toereikendheid van de verstrekte gegevens.

Rapportering

Internationale aspecten

7.3.3 Waardebepaling van aandelen

Inleiding

Het uitgangspunt voor de waarde van een aandeel in een vennootschap is in principe een evenredig deel van de waarde die aan de vennootschap als geheel is toe te kennen. Dit uitgangspunt dient te worden aangepast voor de waardebeïnvloedende factoren als:

- het uitstaan van verschillende soorten aandelen, met verschillende rechten;
- de omvang van het aandelenpakket in relatie tot de mate van zeggenschap;
- de courantheid van de aandelen.

Onderscheid dient te worden gemaakt tussen bedrijfsgebonden en niet-bedrijfsgebonden activa.

Voor de niet-bedrijfsgebonden activa en passiva wordt steeds uitgegaan van de prijs waartegen de activa te gelde kunnen worden gemaakt en waartegen de schulden kunnen worden afgelost.

Voor de bedrijfsgebonden activa en passiva worden verschillende waardebegrippen gehanteerd:

- intrinsieke waarde;
- rentabiliteitswaarde;
- rendementswaarde;
- liquidatiewaarde;
- netto contante waarde of discounted cash flow.

intrinsieke waarde = waarde van het eigen vermogen indien de individuele activa en passiva worden gewaardeerd volgens een bepaald waarderingstelsel

rentabiliteitswaarde = contante waarde van de te verwachten nettowinsten

rendementswaarde = contante waarde van verwachte toekomstige winstuitkeringen

liquidatiewaarde = soms van de bedragen die de verschillende kapitaalcomponenten zullen opbrengen bij het te gelde maken verminderd met het bedrag van de verplichtingen

netto contante waarde = contante waarde van de toekomstige geldstromen, verminderd met de contante waarde van het vreemde vermogen

Waardebepaling van ondernemingen

Voor een reëel gebruik van de intrinsieke waarde zal in ieder geval van actuele waarde dienen te worden uitgegaan. De intrinsieke waarde kan geen zelfstandige rol, omdat bij de waardebepaling het **complex** van activa, passiva en activiteiten van wezenlijke betekenis is. In de praktijk wordt deze waarde dan ook slechts gebruikt in samenhang met de rentabiliteitswaarde.

Voor gebruik van de rentabiliteitswaarde dient de in de toekomst te realiseren winst te worden berekend met inachtneming van afschrijvingen o.b.v. actuele waarde en de op het vreemde vermogen te betalen rente. De rentabiliteitswaarde wordt berekend door de gemiddeld verwachte (genormaliseerde) jaarwinst te delen door het percentage van de aan het eigen vermogen gestelde winstgevendheidseis.

De rentabiliteitseis gaat uit van een genormaliseerde financieringsstructuur. Daaruit is mede af te leiden wat de aanwezige, positieve of negatieve leencapaciteit is.

Bij gebruik van de intrinsieke waarde in samenhang met de rentabiliteit (goodwillmethode) wordt de overwinst bepaald door de verwachte toekomstige winsten te verminderen met de rente over de intrinsieke waarde.

Gebruik van de rendementswaarde komt in aanmerking voor de waardebepaling van een aandelenpakket waarmee geen belangrijke of beslissende invloed kan worden uitgeoefend op het dividendbeleid.

Gebruik van de liquidatiewaarde komt slechts in aanmerking indien de potentiële koper de bedoeling heeft de onderneming te liquideren.

Voor toepassing van de netto contante waarde wordt de contante waarde van de toekomstige geldstromen uit de bedrijfsuitoefening verminderd met de contante waarde van de schulden. De toe te passen disconteringsvoet is het gewogen gemiddelde van de disconteringsvoeten voor het eigen en het vreemde vermogen, waarbij wordt uitgegaan van de normatieve financieringsstructuur.

De vele onzekerheden die bij het gebruik van verscheidene van de waardebegrippen bestaan, maken het wenselijk:

- gevoeligheidsanalyses toe te passen;
- verschillende toekomstscenario's door te rekenen;
- de uitkomsten van de verschillende waardeberekeningen met elkaar te vergelijken.

De waarde van de vennootschap als geheel kan worden bepaald als de som van de waarde van de aan de vennootschap behorende ondernemingen en de eventuele niet-bedrijfsgebonden activa en passiva.

Waardebepaling van aandelenpakketten

Accountantsbemoeyenis; algemeen

Onderzoekplan

Het plan van onderzoek vervult een soortgelijke functie als het controleplan bij de algemene controle. Het omvat:

- de doelstelling van het onderzoek en de functies waarin de opdrachtgevers optreden;
- de analyse van de verrichtingen;
- de wijze waarop het onderzoek zal worden aangevat.

In het onderzoek zijn drie onderdelen te onderscheiden:

- het vormen van een oordeel over de uitgangspositie van de onderneming (laatste jaarrekening);
- het beoordelen van de aanvaardbaarheid van de opgestelde prognoses;
- het bepalen van de waarde m.b.v. het voorgaande.

De aanpak van het onderzoek kan in een aantal fasen worden ingedeeld:

- a. voorbereidende werkzaamheden;
- b. initiële cijferbeoordeling;
- c. detailcontroles ter verificatie;
- d. afronding van de werkzaamheden en rapportering.

Vorbereidende werkzaamheden

- aanvaarding en bevestiging van de opdracht;
- het maken van afspraken met de leiding van de vennootschap;

- het verzamelen van basismateriaal;
- het verkrijgen van achtergrondinformatie uit interviews met betrokkenen.

Initiële cijferbeoordeling

Deze cijferbeoordeling heeft ten doel:

- het verwerven van kennis omtrent de huishouding en haar omgeving;
- het verkrijgen van een oordeel over de consistentie van de beschouwde stukken;
- het geven van richting aan het verdere onderzoek.

Een belangrijk element bij de cijferbeoordeling en de interviews is de vraag in hoeverre de onderneming zich op toekomstige ontwikkelingen heeft voorbereid.

De bevindingen uit de initiële cijferbeoordeling bepalen de verdere uitvoering van het onderzoek.

Detailcontroles ter verificatie

De verificatie heeft ten doel vast te stellen dat het basismateriaal voldoende betrouwbaar is voor de waardebeoordeling.

De betekenis van de uitgangspositie is verschillend bij de verschillende waardebegrippen. Algemeen geldt:

- de juistheid van de duurzame produktiemiddelen;
- de juistheid van het werkkapitaal;
- de volledigheid van het vreemde vermogen;
- een juist vastlegging van verplichtingen verbonden aan het vreemde vermogen;
- de volledigheid van niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Voor de rentabiliteitswaarde en de DCF is voorts van betekenis verificatie van de geldstromen uit het verleden (deze vormen het uitgangspunt voor begrote toekomstige resultaten en geldstromen).

Voor de intrinsieke waarde en de rentabiliteitswaarde heeft de controle van de duurzame produktiemiddelen zelfstandige betekenis.

Voor de controle van ex post gegevens dient de accountant overleg te plegen met de huisaccountant.

Voor de beoordeling van de aanvaardbaarheid van de prognoses wordt de werkwijze gevolgd die besproken is in par. 7.3.1.

Afronding werkzaamheden en rapportering

Risico's voor de accountant

- het eenmalig karakter en de beperkt beschikbare tijd kunnen leiden tot minder dan de noodzakelijke aandacht voor het onderzoeksplan en details;
- het over het hoofd zien of verkeerd evalueren van een essentieel element voor de waardebeoordeling;
- aansprakelijkstelling of een klacht bij de tuchtrechter door een en ander.

7.3.4 Fusies en overnamen

Inleiding

Bij fusies en overnamen gaat het in beide gevallen om het samengaan van twee of meer huishoudingen, waardoor een nieuwe, vergrote huishouding ontstaat.

Bemoeienis van de accountant belast met de algemene controle

De rol van de huisaccountant is toegespitst op de betrouwbaarheid van de relevante gegevens en de geschiktheid van die gegevens voor het doel waarvoor zij worden gebruikt. Daarnaast stellen zijn opleiding en ervaring de accountant in staat te onderkennen of alle aspecten op voldoende niveau in aanmerking worden genomen en te beoordelen of de uitkomsten binnen de aanvaardbaarheids grenzen liggen.

Met de algemene controle verbonden taken

- beoordeling van tussentijdse overzichten;
- beoordeling van de geschiktheid van de beschikbare gegevens;
- wijzen op de realiseerbaarheid van de fusie;
- wijzen op statutaire en wettelijke regels;
- attenderen op de noodzaak tot het raadplegen van andere deskundigen;
- nagaan van de consequenties van verschillende fusievarianten.

Afzonderlijke opdracht

Afzonderlijke opdrachten kunnen worden gegeven voor:

- het vergelijkbaar maken van de gegevens van de fuserende ondernemingen;
- het beoordelen van de bij de waardebeoordeling te hanteren waardebegrippen;
- het beoordelen van concept-overeenkomsten;
- het beoordelen van de aanvaardbaarheid van het gemeenschappelijk ondernemingsplan;
- het beoordelen van de nieuwe organisatiestructuur;

- het beoordelen van het nieuwe informatiesysteem en de maatregelen van interne controle.

Rapportering

7.3.5 Investeringsen

Inleiding

De bemoeienis van de accountant met investeringen heeft betrekking op de beoordeling van de haalbaarheid van een voorgenomen investering of op de selectie van een investering.

Voor de selectie worden door de huishouding kwantitatieve en kwalitatieve criteria gehanteerd.

De accountantsbemoeienis is voornamelijk gericht op de kwantitatieve criteria. De bekendste daarvan zijn:

- de terugverdiëntijd;
- de interne rentabiliteit;
- de netto contante waarde.

De terugverdiëntijd geeft globaal inzicht in het risico dat aan de investering verbonden is. Bij toepassing van dit criterium wordt met de vermogenskosten geen rekening gehouden.

De interne rentabiliteit houdt geen rekening met de risicoverschillen tussen alternatieven.

De keuze van de disconteringsvoet bij de netto contante waarde-methode is arbitrair.

Accountantsbemoeienis; algemeen

Het onderzoek naar de haalbaarheid van een voorgenomen investering of naar de selectie van een investering omvat niet alleen de vraag of deze voldoet aan de vereiste interne rentabiliteit, maar ook of zij past in het geheel van de bedrijvigheid van de huishouding en of de financiering verzekerd is.

Het investeringsonderzoek is een vorm van beoordeling van prognoses.

Onderzoekplan

De noodzaak en doelstelling van een plan van werkzaamheden is uiteengezet in par. 3.3.1. waarnaar wordt verwezen.

In het onderzoekplan worden de volgende fasen onderscheiden:

- initiële cijferbeoordeling;
- cijferbeoordeling tijdens het onderzoek;
- detailcontroles ter verificatie;
- afsluitende cijferbeoordeling;
- rapportering.

Initiële cijferbeoordeling

Deze heeft ten doel:

- a. verwerven van inzicht in de wijze waarop de voorgenomen investering past binnen de huishouding en haar financiële mogelijkheden;
- b. verkrijgen van een eerste indruk over de aanvaardbaarheid van de voorgelegde gegevens;
- c. richting geven aan de verdere fasen van het onderzoek.

In het kader van de initiële cijferbeoordeling beoordeelt de accountant mede de bruikbaarheid van de gehanteerde kwantitatieve criteria en de normen op bedrijfseconomische criteria.

Cijferbeoordeling tijdens het onderzoek

Bij deze cijferbeoordeling worden de volgende elementen betrokken:

- de verwachte ontvangsten en uitgaven;
- ervaringen met analoge investeringen;
- het gehanteerde prijspeil;
- het verloop van de ontvangsten en uitgaven in de tijd.

Detailcontroles ter verificatie

Doelstellingen van deze controles zijn:

- de aansluiting van de gebruikte ex post gegevens aan de - aan accountantscontrole onderworpen - administratie vast te stellen;
- vaststellen dat de veronderstellingen waarop de investeringsberekening is gebaseerd op de juiste wijze aan de juiste bronnen zijn ontleend.

Verder wordt er gelet op verkregen autorisatie, de nodige voorzichtigheid waarmee schattingen zijn gedaan en de rekenkundige juistheid van de uitwerking.

Afsluitende cijferbeoordeling

Deze heeft ten doel de presentatie van financiële consequenties in een samenhangend beeld te plaatsen en op consequenties te beoordelen. Een afzonderlijke plaats daarbij neemt de analyse en beoordeling van risico's in.

Rapportering

7.3.6 Kredietverlening

Inleiding

Opdracht tot het kredietonderzoek

De opdracht kan variëren van het verschaffen van gegevens op basis waarvan de kredietinstelling haar beslissing neemt, tot het geven van een kant en klaar advies omtrent het al dan niet verstrekken van een krediet en de hoogte ervan.

Initiële cijferbeoordeling

De cijferbeoordeling heeft ten doel de aard en omvang van het uit te voeren onderzoek te bepalen. Zij kan tot verschillende conclusies leiden.

Cijferbeoordeling tijdens het onderzoek

De accountant gaat na of de overlegde gegevens (w.o. tussentijdse overzichten) verenigbaar zijn met de jaarrekeningen van voorafgaande jaren. Het betreft hier vooral trends en verhoudingsgetallen en de ontwikkeling ervan. Voorts stelt hij vast dat de financiële gegevens aansluiten op de financiële administratie.

Bij het onderzoek naar de betrouwbaarheid van de ex ante gegevens wordt gebruik gemaakt van ex post gegevens en financiële gegevens omtrent de kredietaanvragende huishouding en haar omgeving.

Gezien het belang van de kredietaanvrager zal de controle van baten en activa positief gericht zijn en zal de controle van lasten en passiva negatief gericht zijn.

Beoordeling toekomstige geldstromen (cash flow)

Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

- de winstgevendheid;
- de liquiditeit;
- de solvabiliteit.

Voor de winstgevendheid worden de baten uit de normale bedrijfsactiviteiten en de daaraan verbonden lasten als uitgangspunt genomen. Afzonderlijke aandacht verdienen de financiële lasten.

Voor de beoordeling van de liquiditeitsverwachting gaat de accountant uit van de begrote geldstromen. Hij maakt voor de beoordeling gebruik van de volgende

verhoudingscijfers: current ratio, quick ratio, werkkapitaal, omlooptijden van voorraden, debiteuren en crediteuren.

De solvabiliteit dient zodanig te zijn dat een voldoende buffervermogen aanwezig is om mogelijke tegenvallers te kunnen opvangen.

Controleverrichtingen

Naast vaststelling dat de overgelegde jaarstukken overeenstemmen met de stukken waarbij de accountant belast me de algemene controle een goedkeurende verklaring heeft afgegeven, omvat de controle:

- de financiële overzichten over de perioden na balansdatum van deze stukken

(aansluiting met de financiële administratie, grondslagen, verbandscontroles, ontwikkelingen);

- de besluiten met bijzondere strekking genomen na balansdatum;

- de rechtstitels en opbrengstwaarde van in zekerheid te geven activa;

- de verschillen tussen commerciële balans en fiscale vermogensopstelling

(de tendentie zal bij de fiscale vermogensopstelling tegengesteld aan de vermogensopstelling t.b.v. de kredietaanvraag, fiscale verplichtingen);

- de aanvaardbaarheid van de prognoses.

Rapportering

7.3.7 Bedrijfsschade

Inleiding

De noodzaak tot het vaststellen van bedrijfsschade doet zich voor indien bedrijfsschade is ontstaan en:

- a. door verzekering gedekt is;
- b. op derden verhaald kan worden.

Aard van de schade

De vast te stellen bedrijfsschade bestaat uit het wegvallen van baten minus lasten als gevolg van de schadeveroorzakende gebeurtenis (verzekerde calamiteit of handelwijze van een derde).

schade = resultaat dat behaald zou zijn indien de gebeurtenis zich niet zou hebben voorgedaan minus

feitelijk behaalde resultaat.

Accountantsbemoeyenis

In de gevallen waarin een oordeel van de accountant wordt verlangd omtrent de schade-opstelling, dient deze te onderzoeken of de elementen van de opstelling op de juiste wijze uit de beschikbare gegevens zijn verwerkt. De juiste wijze houdt in:

- a. conform de voorwaarden die voor de bepaling van de schade-omvang gelden;
- b. op basis van betrouwbare gegevens;
- c. met inachtneming van aanvaardbare veronderstellingen.

ad b. a.h.v. de (interne) jaarrekening en tussentijdse overzichten.

ad c. conform het onderzoek naar prognoses (par 7.3.1).

Rapportering

7.3.8 Faillissement en surséance van betaling

Inleiding

Aan de accountant kan de volgende onderzoeken opgedragen worden:

- a. onderzoek naar de mogelijkheid van voorzetting van de bedrijfsuitoefening in geval van faillissement;
- b. onderzoek naar de vraag of i.g.v. surséance de schuldenaar na verloop van tijd zijn schuldeisers zal kunnen bevredigen;
- c. waardebepaling van over te dragen bedrijven;
- d. onderzoek naar de verwachte staat van de boedel die resteert nadat de voorgenomen overdracht van delen van de bedrijfsuitoefening is gerealiseerd;
- e. onderzoek naar de aanvaardbaarheid van een door de gefailleerde of schuldenaar aangeboden akkoord.

Voortzetting bedrijfsuitoefening in faillissement

Het onderzoek is er op gericht vast te stellen of (gehele of gedeeltelijke) voortzetting gunstiger voor crediteuren zal uitvallen dan directe algehele liquidatie.

Het onderzoek omvat een kosten/batenanalyse bij gehele of gedeeltelijke voorzetting van de activiteiten van de huishouding t.o.v. de consequenties bij algehele liquidatie of overdracht.

Verwachtingen bij surséance van betaling

Onderzocht dient te worden aan welke voorwaarden moet worden voldaan wil de schuldenaar na verloop van tijd zijn schuldeisers kunnen bevredigen, alsmede welke mate van waarschijnlijkheid bestaat dat die voorwaarden zullen worden vervuld.

Het door de accountant te verrichten onderzoek bevat:

- analyse van oorzaken van de financiële moeilijkheden;
- analyse van winstgevende en verliesgevende bedrijfsonderdelen;
- weergaven van oordelen van deskundigen omtrent marktvooruitzichten;
- conclusies t.a.v. voorzetting, liquidatie en overdracht van onderdelen.

Waardebepaling van ondernemingen

Het onderzoek is er gericht op het vaststellen van een zo reëel mogelijke waarde van het door de onderneming uitgeoefende bedrijf(sonderdeel).

De accountant dient de prognoses die voor de verschillende mogelijkheden worden opgesteld, te beoordelen en na te gaan of de conclusies die uit een en ander worden getrokken aanvaardbaar zijn.

Onderzoek naar de verwachte staat van de resterende boedel

Het onderzoek is er op gericht het beeld omtrent hetgeen overblijft te beoordelen.

De beoordeling heeft geheel het karakter van de beoordeling van prognoses.

Onderzoek van een aangeboden akkoord

Het onderzoek is er op gericht ondersteuning te geven aan curatoren, bewindvoerders, de rechtbank etc. in hun besluitvorming omtrent een aangeboden akkoord.

De door de accountant te verlenen ondersteuning is geheel gericht op de vergelijking van de gevolgen voor crediteuren van de verschillende alternatieven.

De vergelijking heeft geheel het karakter van de beoordeling van prognoses.

Sub-hoofdstuk 7.4 Kwalitatieve onderzoeken

7.4.1 Beoordeling van jaarrekeningen

Inleiding